

KUTSESTANDARD

Tegevusterapeut, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetuse	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Tegevusterapeut, tase 7	7

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Tegevusterapeut on iseseisev tegevuse ja tegevusvõime tippspetsialist, kes rakendab oma töös kliinilist ja kutsealast mõtlemist, tõendus põhiseid erialaseid teadmisi ja oskuseid ning hoiab ennast kursis valdkonna arengutega. Tema töö on häirunud tegevusvõimega isiku tegevusvõime hindamine, säilitamine ja edendamine.

Tegevusteraapia on eesmärgipäraselt valitud tegevuste kasutamine inimese ja/või grupi parima võimaliku tegevusvõime saavutamiseks ja/või säilitamiseks igapäevaelus. Eesmärgi saavutamiseks tegevusterapeut mõjutab isikute ja kogukondade võimet sooritada tähenduslikke ja vajalikke tegevusi või kohandab neid tegevusi või nende sooritamiseks vajalikku keskkonda.

Tegevusterapeudi ülesanded on info kogumine isiku tervisliku seisundi kohta, tegevusvõime ja tegevuskonteksti hindamine, tegevusteraapia planeerimine ja läbiviimine vastavalt isiku vajadustele kas individuaal- või gruppitööna ning tegevusteraapia tulemuslikkuse hindamine. Hindamisel ja teraapia elluviimisel keskendub tegevusterapeut inimese tegevusvõimele, tegevuseeldustele, tegevusvaldkondadele ja tegevuskontekstidele (vt lisa 1 „Kutsealased terminid“).

Tegevusterapeut töötab sotsiaal-, tervishoiu- või haridusasutustes, kohalikus omavalitsuses või eraettevõtluses. Tegevusterapeut lahendab nii rutiinseid kui keerulisi tegevusterapeutilisi probleeme. Ta juhendab tegevusteraapia eriala üliõpilasi kliinilisel praktikal ja/või nõustab teisi oma eriala või teiste erialade spetsialiste. Vajadusel moodustab ja juhib meeskonda. Tegevusterapeut esineb erialaste ettekannetega või koostab erialaseid juhendmaterjale ning esindab ja arendab oma eriala nii kohalikul kui rahvusvahelisel tasandil. Ta analüüsib ja sünteesib uusi kutsealaseid ideid ja arengusuundi, osaleb teadusuuringute läbiviimisel ning väärtustab elukestvat õpet.

Tegevusterapeut töötab nii individuaalselt kui meeskonnas ja vajadusel jagab erialaseid teadmisi kolleegide, teiste erialaspetsialistide ja samuti häirunud tegevusvõimega isiku lähedastega.

Tegevusterapeudi töö eeldab pidevat suhtlemist ja lähikontakti isiku ja tema võrgustikuga. Ta töötab pidevalt muutuv olukorras, mis tuleneb isikute erinevatest probleemidest ja motivatsioonist. Tegevusterapeut peab oma töös tagama isiku andmete konfidentsiaalsuse.

Tegevusterapeudi põhilised töövahendid on tegevusvõime ja tegevuskonteksti hindamiseks ja teraapia elluviimiseks vajalikud vahendid.

Tegevusterapeudi kutseid on kahel tasemel:

Tegevusterapeut, tase 6. Iseseisev tegevuse ja tegevusvõime tippspetsialist, kes lahendab tavapäraseid tegevusteraapia valdkonna juhtumeid;

Tegevusterapeut, tase 7 on iseseisev tegevuse ja tegevusvõime tippspetsialist kes lahendab nii rutiinseid kui keerulisi tegevusteraapia valdkonna juhtumeid. Ta juhendab tegevusteraapia eriala üliõpilasi, nõustab teisi erialaspetsialiste, osaleb erialaga seotud arendus-, teadus- ja koolitustegevuses ning teatud juhtudel juhib meeskonda.

Käesolevas standardis kirjeldatakse 7. taseme tegevusterapeudi töökompetentse.

A.2 Tööosad

A.2.1. Isiku tegevusvõime ja tegevuskonteksti hindamine

A.2.2. Tegevusteraapia planeerimine
A.2.3. Tegevusteraapia läbiviimine
A.2.4. Tulemuslikkuse hindamine ja edasiste tegevuste planeerimine
A.2.5. Nõustamine
A.2.6. Teadus- ja arendustegevus
A.2.7. Koolitamine ja juhendamine
Valitavad tööosad
A.2.8. Juhtimine
A.3 Kutsealane ettevalmistus
Tegevusterapeudil on kõrgharidus tegevusteraapias ja töökogemus.
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Tegevusteraapeut.
A.5 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Kui tegevusteraapeut on rehabilitatsioonimeeskonna liige, siis sotsiaalhoolekande seaduse järgi peab tal olema erialane kõrgharidus või tegevusterapeudi kutse või sellele vastav kvalifikatsioon.
A.6 Tulevikuoskused
Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab.
Tegevusteraapeutide töös muutuvad järjest olulisemaks tehniliste lahendustega seotud oskused (nt 3D printimine) ning oskus töötada innovatiivsete materjalide, seadmete ja abivahenditega. Suureneb vajadus teenuste ja protsesside planeerimisega seotud disainmõtlemise rakendamise järele. Samuti on näha, et suureneb vajadus kultuuridevahelise kompetentsi ja kogukonna ning rahvastiku tasandil töötamise oskuste järele. Tähtsad on ka oskused osaleda taasühiskonnastamise protsessis (töö kinnipeetavatega, põgenikega). Jätakuvalt on oluline osata töötada vananevas elanikkonnas ning sotsiaalse õigluse ja eestseismise ehk advokeerimise põhimõtete rakendamine.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Tegevusteraapeut, tase 7 kutse koosneb üldoskustest, kohustuslikest kompetentsidest ning ühest valitavast kompetentsist. Kutse taotlemisel tuleb tõendada kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.7 ja üldoskused B.2, lisaks võib tõendada valitava kompetentsi B.3.8 .
Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele
Kutse taotlemisel: 1. tegevusteraapia magistrikraadi olemasolul vähemalt kolm aastat erialast töökogemust. Töökogemusest vähemalt kaks aastat peab olema vähemalt 0,5 töökoormusega viimase viie aasta jooksul. Kui erialase magistrikraadi omandamisest on möödas rohkem kui kolm aastat siis lisaks erialane täienduskoolitus või tegevus koolitajana või avaldatud publikatsioonid/ õppematerjalid vähemalt 4 EAP ulatuses (s.h. minimaalselt 50% tegevusteraapia valdkonnas ja ülejäänud seotuna teiste kompetentsidega) viimase viie aasta jooksul või; 2. tegevusteraapia magistrikraadi puudumisel kõrgharidus tegevusteraapias või Maailma Tegevusteraapeutide Föderatsiooni (WFOT) tunnustusega õppekava läbimine ja vähemalt kuus aastat erialast töökogemust ja erialane täienduskoolitus või tegevus koolitajana või avaldatud publikatsioonid/ õppematerjalid vähemalt 4 EAP ulatuses (s.h. minimaalselt 50% tegevusteraapia valdkonnas ja ülejäänud seotuna teiste kompetentsidega) viimase viie aasta jooksul. Töökogemusest vähemalt kaks aastat peab olema vähemalt 0,5 koormusega viimase viie aasta jooksul. Kutse taastõendamisel: 1. kehtiv tegevusteraapeut tase 7 kutse; 2. vähemalt kolm aastat erialast töökogemust vähemalt 0,5 koormusega viimase viie aasta jooksul; 3. erialase magistrikraadi puudumisel või kui selle omandamisest on möödas rohkem kui kolm aastat siis erialane täienduskoolitus või tegevus koolitajana või avaldatud publikatsioonid/ õppematerjalid vähemalt 4 EAP ulatuses

(s.h. minimaalselt 50% tegevusteraapia valdkonnas ja ülejäänu seotuna teiste kompetentsidega) viimase viie aasta jooksul.

Kutse andmise korraldus on reguleeritud tegevusteraapeudi kutsete kutse andmise korras.

B.2 Tegevusteraapeut, tase 7 üldoskused

Tegevusnäitajad

1. Lähtub oma töös tegevusteraapeudi eetikakoodeksist (vt, lisa 2 „Eetikakoodeks“).
2. Loob terapeutilise suhte, kohandades suhtlemisstiili erinevate olukordade ja inimestega.
3. Arvestab individuaalseid erinevusi, kultuurilisi uskumusi, kombeid ning nende mõju tegevusteraapiale.
4. Kasutab erialast terminoloogiat.
5. Osaleb meeskonnatöös, jagab erialaseid teadmisi, töötab ühise eesmärgi nimel.
6. Järgib tööd tehes asjakohaseid juhiseid, nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid jmt.
7. Leiab veebist tööks ja enesearendamiseks vajalikku informatsiooni ja hindab kriitiliselt selle usaldusväärsust.
8. Kasutab veebipõhiseid ühistöövahendeid ja andmebaase.
9. Kasutab enamlevinud kontoritarkvara.
10. Kasutab oma töös eesti keelt ja ühte võõrkeelt tööks ja enesetäienduseks vajalikul tasemel.
11. Osaleb erialastel koolitustel ja hoiab ennast kursis eriala arengutega.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Isiku tegevusvõime ja tegevuskonteksti hindamine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Selgitab välja tegevusteraapia vajaduse sh keeruliste juhtumite korral, lähtudes isiku tegevusvõimest, tervises seisundist, tegevuseeldustest ja tegevuskontekstist ja kasutab selleks sobivaid hindamismeetodeid.
2. Analüüsib hindamistulemusi, selgitab välja tegevusvõime häire ning vormistab hinnangu.

B.3.2 Tegevusteraapia planeerimine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Püstitab tegevusteraapia lühi- ja pikaajalised eesmärgid sh keeruliste juhtumite korral, arvestades osapoolte vajadusi ja võimalusi, lähtudes isiku tegevusvõime häirest ja eesmärkidest, tervises seisundist, motivatsioonist, keskkonnateguritest.
2. Valib sobiva(d) tegevusteraapeutilise(d) sekkumisviisi(d) ja meetodid ning planeerib tegevusteraapia, arvestades eriala teoreetilisi aluseid (nt mudelid, lähenemisviisid).

B.3.3 Tegevusteraapia läbiviimine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Toetab isikut igapäevaelu tegevuste õppimisel sh keerulisemate juhtumite korral, lähtudes teraapia eesmärkidest ja juhendab sooritusoskuste harjutamist.
2. Arendab, säilitab ja taastab isiku tegevuseeldusi, kasutades selleks sobivaid meetodeid.
3. Valmistab ja kohandab individuaalseid ortoosi, lähtudes isiku vajadustest; kohandab universaalseid ortoosi, lähtudes isiku vajadustest; õpetab isikut ortoosi kasutama ja hooldama, kasutades selleks sobivaid meetodeid.
4. Valib, soovib ja vajadusel kohandab isikule abivahendeid oma tegevusvaldkonna piires, lähtudes isiku vajadustest ja juhendab isikut nende kasutamisel ning hooldamisel, kasutades selleks sobivaid meetodeid.
5. Planeerib ja soovib (ja pädevuse piires viib ellu) tegevusvõimet toetavaid keskkonnakohandusi, lähtudes isiku tegevusvõimest.

B.3.4 Tulemuslikkuse hindamine ja edasiste tegevuste planeerimine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad

1. Hindab teraapia tulemuslikkust sh keeruliste juhtumite korral, teeb kokkuvõtteid ja vormistab lõpphinnangu.
2. Planeerib edasise tegevusi, lähtuvalt teraapia tulemuste lõpphinnangust.

B.3.5 Nõustamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Nõustab isikut ja tema võrgustikku (sh tööandjat) sh keerulisemate juhtumite korral, lähtudes isiku tegevusvõimest ja tegevuskontekstist, kasutades sobivaid vahendeid ja meetodeid. 2. Nõustab isikuga tegelevaid spetsialiste sh keerulisemate juhtumite korral, lähtudes isiku tegevusvõimest ja tegevuskontekstist, kasutades sobivaid meetodeid.	
B.3.6 Teadus- ja arendustegevus	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Koostab ja kohandab hindamiseks ja teraapiaks vajalikke meetodeid ja vahendeid. 2. Teeb koostööd õppe- ja teadusasutustega; avaldab tegevusteraapiaalaseid teadusartikleid ja/või esineb konverentsidel ja/või osaleb teadus- ja arendusprojektides ja/või juhendab ja retsenseerib teaduslikke või rakenduslikke uurimistöid. 3. Populariseerib eriala (esinemine meedias, avalikud loengud tegevusteraapia teemadel jne). 4. Osaleb eriala puudutavate otsuste kujundamises võttes osa vastavate töörühmade ja komisjonide tööst, tehes ettepanekuid täiendusteks ja/või muudatusteks eriala reguleerivatesse seadustesse vm dokumentidesse.	
B.3.7 Koolitamine ja juhendamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Viib läbi kursusi, loenguid, seminare, töötubasid, e-õppekursusi jm koolitusi, lähtudes valdkonna teooriatest ja meetoditest. 2. Konsulteerib oma spetsialiseerumise valdkonnas teisi tegevusterapeute keerukate juhtumite korral. 3. Juhendab tegevusterapeudi eriala üliõpilaste praktikat.	

VALITAVAD KOMPETENTSID

Valitava kompetentsi B.3.8 tõendamine on vabatahtlik

B.3.8 Juhtimine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad 1. Juhib erialaga seotud meeskonna tööd, seades meeskonnaliikmete tööle organisatsiooni eesmärkidest lähtuvad eesmärgid, planeerides, koordineerides ja juhendades meeskonnaliikmeid. 2. Juhib erialaga seotud projekte, komplekteerides asjatundliku meeskonna ja saavutades eesmärgid tähtajaks.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	23-16112023-3.2/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Anne-Mari Rebane, Eesti Tegevusterapeutide Liit Evi Vilgats, Papaver nõustamis- ja koolituskeskus Heili Piilberg, SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla Mariliis Põld, Tartu Ülikooli peremeditsiini ja rahvatervishoiu instituut Mari-Liis Ööpik-Loks, Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus Tiina Tammik, TÜK Spordimeditsiini ja taastusravi kliinik, statsionaarse taastusravi osakond
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	32
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	16.11.2023
6. Kutsestandard kehtib kuni	15.11.2028

7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2269 Tervishoiu tippspetsialistid, mujal liigitamata
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Occupational Therapist, EstQf Level 7
Saksa keeles	Ergotherapeut
Soome keeles	Toimintaterapeutti
Vene keeles	Эрготерапевт
C.3 Lisad	
Lisa 1	Kutsealased terminid
Lisa 2	Eetikakoodeks